

NYHETSREV

SEPTEMBER 2018

MELLAN HÄGG OCH SYRÉN

Uttrycket "Mellan hägg och syrén" tillskrivs ofta en skomakare som satte upp raderna "Stängt mellan hägg och syrén". Om någon använt dessa rader 2018, torde ledigheten varit tämligen kort. Det stora samtalsämnet i landet verkar ha präglats av den mycket ovanligt heta sommaren.

I "Lilla slottsträdgården", handlar vårens arbete mycket om att skola om plantorna från vårt lilla växthus upp till "sängarna" i trädgården. Våra trädgårdsmästare gjorde ingen besviken och med Simons oförtröttliga bevattning (direkt från sjön) växte grönsakerna och blommorna som aldrig förr.

Under våren anlände också skolklasserna och stoj och stim blandades med allvar, då vi fick lära ut hur vi skall få ett hållbart samhälle.

Sommarutställningarna kom på plats i tid – i såväl naturum som på slottets andra våning. Samarbetet med Nationalmuseum fortsätter och det känns stimulerande att vi på så sätt har tillgång till rikets förnämsta samlingar.

Lord Ruthven var tvungen att fälla tre blivande brudar inom loppet av ett dygn – för att få vistas på jorden ännu ett år. Detta var förutsättningarna inför Sverigepremiären av "Vampyren". Regissör Johannes Schmid återupptäckte Heinrich Marschners verk och gav verkligen såväl publiken som recensenter "blodad tand". För de som inte hade möjlighet att se uppsättningen på plats, tipsar jag alla om att SVT sänder ett program 15/12, där "Vampyren" är i centrum och slottets historia speglas, på bästa sändningstid kl. 20.00. Därutöver sänder riksradiion P2, hela föreställningen redan i september. Det är verkligen roligt att våra produktioner utgör en riksangelägenhet!

Vid sidan av operaproduktionen hälsade vi estradören Rickard Söderberg välkommen och han bjöd på en riktig "Festkväll". Välkända operaarior från Carmen blandades med schlagerlåtar och publiken gav stående ovationer. Få artister kan engagera en publik såsom Rickard! Det rika musiklivet gick därefter vidare genom "Läckö Visfestival". När vår egenproducerade opera slutförts gav vi plats till "Lise & Gertrud", "Säkert" och "Solala". Två fullsatta, härliga kvällar på borggården, varav en i en häftig storm som medförde att liknande arrangemang ställdes in i Skaraborg.

Att vi äntligen lyckades åstadkomma restaurering av vapensköldarna på borggården har verkligen varit uppskattat. Vänföreningens insats gjorde detta möjligt! Många reser nu frågan om vi inte måste fortsätta med statyerna – av Magnus Gabriel De la Gardie och pappa Jacob. Detta känns som en bra målsättning, inför 2019.

Allt gott

Ps. Missa inte vårt intressanta program under hösten. Ds.

ÅRETS INVIGNING

Kulturchefen i Västra Götaland Katti Hoflin invigde årets sommarutställningar. Men programmet inleddes med Magnus Johansson och Marcos Ubeda som sedvanligt framförde mäktiga "Nessun dorma". Publiken fick också njuta av Rickard Söderberg, sprudlande glad sjöng han en

blandad kompott av musikstycken. Det var så vackert att publiken tappade andan och gav honom stående ovationer.

Catarina Gnosselius, som skrivit den svenska texten, presenterade sommarens opera "Vampyren". Föreställningen har fått strålande recensioner i pressen. Sveriges Radio var på Läckö i två dagar för att spela in operan med utsändning i P2 den 29 september klockan 19.00.

HÖSTRÄFF PÅ SLOTTET

Lördagen den 13 oktober inbjuds Läckö vänner till en annorlunda dag på slottet.

Programmet startar kl 10.00 med kaffe på Hvita Hjorten. Därefter beger vi oss upp i slottet för en specialguidning i några av slottets mindre kända rum.

Så spatserar vi ner till naturum igen där professor Lars Nordström kommer att hålla ett föredrag om "*Läckö en del av en stormakt - Hur skapas en stormakt och hur faller den samman. En jämförelse mellan då och nu.*"

Lars Nordström har ett stort engagemang i Läckö slott och har suttit i stiftelsens styrelse sedan den grundades. Dagen avslutas med lunch i restaurangen vid 13 tiden.

Priset för dagen är 400 kronor- per person inklusive kaffe, lunch, specialguidning och föreläsning.

Välkomna till en speciell och intressant hösträff!

Anmälan till Bodil Warolin, warolin.b@outlook.com eller per telefon 0708-52333.

FÖRENINGEN LÄCKÖ VÄNNER

hade på sin 20:e födelsedag den 20 augusti 945 medlemmar!

GDPR PÅ VÅR HEMSIDA

EU:s nya dataskyddsförordning General Data Protection Regulation, GDPR, som trädde i kraft den 25 maj 2018 innebär bland annat hårdare krav på hantering av personuppgifter.

Hela vår policy hittar du på: lackoslott.se/lacko-vanner.aspx

OPERARESAN

Operafestivalen i Savonlinna/Nyslott lockade hela 47 läckövänner. Hotellet låg bara en kvarts promenad från Olofsborg där föreställningarna gavs på borggården. Den första operan var Puccinis Madame Butterfly sedan följde Tjajkovskis Spader Dam och sista var Verdis Otello.

På programmet stod också en ångbåtstur på Saimen med muikko-löja och därefter besök i världens största träkyrka i Kerimäki och Nya Valamo kloster. Mycket mer upplevdes på denna resa i operans tecken. Håkan Ridal har skrivit en utförlig reseberättelse som finns på Läckö Vänners hemsida: lackoslott.se under fliken resor.

Vår omtyckte styrelsemedlem Östen Andersson avled hastigt den 29 mars. Östen växte upp i Nässjö, studerade sedan arkitektur i Lund, där han träffade sin hustru Christina. Familjen flyttade till Skara 1980, där Östen arbetade som stadsarkitekt i närmare 30 år. Han engagerade sig starkt i kultur- och föreningslivet där. Med sina många kontakter och sitt stora historietresse bidrog han med intressant kunskap och konstruktiva förslag också i Läckö Vänners styrelse, för vilket vi är mycket tacksamma.

Vapensköldarna i nyskick lagom till säsongstart!

1600-talet var adelns århundrade. De visade sin makt genom stora, vackert utsmyckade slott, vackra kläder och mycket viktigt, sin börd (man behöll den rang man var född i). Ett ståligt vapen ingick i bilden. Nu var vapensköldarna på balustraden, ut mot inre borggården, inte representativa längre. De hade förlorat färg och bitvis form. Tanken på att något borde göras åt dem hade funnits länge, ett slott med trädgård har mycket som skall underhållas. Men nu var det hög tid.

Då gick det fort, från beslut till handling. Magnus Lönnroth kontaktade Läckö Vänners ord-

skick att ommålning och ny metallbeläggning var nödvändigt. Ytorna tvättades och lagades. Ommålningen gjordes med linoljefärg. Kulörerna överensstämmer helt med tidigare färgsättning. Omförgyllningen är gjord av bladguld på vaxat papper, som läggs på i sjok. På så sätt undviks att guldflagor blåser i väg. Silvret är av slagaluminium.

Arbetet med restaureringen genomfördes i maj, eftersom arbetet utfördes utomhus spelade vädret in. Det fick varken regna eller vara för varmt och man arbetade under en täckt ställning.

Konservator Annica Björklund

Lönnemark, med den stora saxen, kunde klippa av repen som höll säckväven på plats och de nyrestaurerade vapensköldarna avtäcktes.

I somras fick även "Flora" i trädgården en uppfräschning.

förande Lars-Göran Lönnemark och i slutet av mars togs ett enhälligt beslut i styrelsen att anslå 100 000 kr till restaurering av riksvapnet och två vapensköldar på Läckö slotts inre borggård.

Uppdraget gick till konservator Annica Björklund på Arkitekt Ateljén i Skara, som fick hjälp av konservator Alexandra Ohliw. Vapensköldarna, som är tillverkade i kalksten, hade omfattande sprickor och ytskiksbortfall med påväxt av mossa. Sköldarna bedömdes vara i så dåligt

- Kanske de kontrastrika färgerna känns bjärta för vår tid. Vi är vana att se blekta kyrkmålningar och andra antika föremål, säger Annica. Men när de gjordes strålade de av lyxig färg.

Vädrets makter stod projektet bi och arbetet kunde slutföras i tid till årets invigning. Ett sus gick genom publiken, när Lars-Göran

VÄNFÖRENINGSMÖTE

Vänföreningarnas styrelser för Nääs, Gunnebo, Tjolöholm och Läckö slott träffas en gång per år för att diskutera gemensamma angelägenheter. I år stod Nääs Slott värd. Nästa år är det Läckö Vänners tur att bjuda in.

Bilden är från matsalen, där delar av den populära TV-dramaserien med bl andra Susanne Reuter "Vår tid är nu" spelades in. Mer information om dagen finns på hemsidan under flik styrelse. Läckö Vännen har 50% rabatt på entrén till Nääs Slott och Gunnebo Slott.

STIFTELSEN LÄCKÖ SLOTT
FÖRENINGEN
LÄCKÖ VÄNNER

Läckö Slott
531 99 Lidköping

Tel. 0510-48 46 60
Föreningens bankgiro 5749-1474

Läckö Väners ordförande

Lars-Göran Lönermark
Malmgatan 5, 532 31 Skara
Tel. 0511-182 36
elg.lonnermark@swipnet.se

Sekreterare

Inger Fahl
Tel. 070 695 73 92
fam.fahl@telia.com

Skattmästare

Ingrid Johnsson
Tel. 0510-101 73
ingrid.johnsson@kallandso.nu

Resor

Bodil Warolin (v. ordf.)
warolin.b@outlook.com
Britmari Brax
britmari@brax.nu

Redaktör

Ulla-Märta Tall
um.tall@telia.com

Avgifter

Årsmedlem 200 kr/person/år
Guldmedlem 2 000 kr/person/10 år
Företag 2 000 kr/företag och år

Medlemskap

Genom att bli medlem ger du ett värdefullt stöd till slottets verksamheter och du får bland annat;

Inbjudan till sommarinvigningen.
Gratis entré till slott & trädgård.
Specialpris till operaföreställningarna.
Fler förmåner se hemsidan lackoslott.se.

Parkering

För 50 kr/år kan du parkera bilen på Läckös parkering. Biljett löses i naturum.

ORDFÖRANDE HAR ORDET

MED EN BLICK PÅ
ÅRETS MEDLEMSKORT...

Har du tittat lite närmare på vårt senaste medlemskort med koppargravuren av Läckö slott? Gör gärna det! Bilden är från Erik Dahlberghs topografiska planschverk "Suecia antiqua et hodierna" ("Det forna och nuvarande Sverige"), som skulle lyfta fram stormaktstidens Sverige för främmande makter och betydande personer. Erik Dahlbergh påbörjade arbetet 1660 och höll på med det intill sin död 1703. Det var naturligtvis givet att Läckö slott skulle finnas med i praktverket, troligen avbildat i förskönad form, för så lär Dahlbergh ha arbetat. Själva gravyren uppges vara från 1693. Erik Dahlbergh, född Jönsson, gjorde en imponerande karriär som militär, arkitekt och ämbetsman. Han var fältmarskalk och generalguvernör i Livland. Det lär vara han som undersökte isen inför Karl X Gustavs tåg över Bält 1658, och han kunde genom sina kunskaper efter grundliga studier av befästningar och försvarskonstruktioner i utlandet ge kungen taktiska råd inför försvar eller anfall. De militära uppdragen bidrog naturligtvis till att arbetet med Suecian drog ut på tiden.

Jag är inte kompetent att stilhistoriskt bedöma Dahlberghs avbildning av Läckö slott, men jag vill gärna fästa uppmärksamheten på detaljen i övre högra hörnet av vårt medlemskort. Där har Dahlbergh intressant nog infogat en detalj från den inre borggården, nämligen reliefen längst till höger på fondväggen med orden "hielp Maria". De två orden är lätta att urskilja men svårare att se och tolka är övriga bokstäver (som inte finns med på vårt medlemskort): "ju octaua visitacionis marie virginis illibate semper et intacte", d v s "Oktavdagen för jungfru Marias, den alltid otadliga och oberördas, besök". Orden syftar på Marias besök hos Elisabet (Lukasevangeliets första kapitel) som firades den 2 juli. Den så kallade oktaven var den åttonde dagen, avslutningen på ett veckolångt firande, alltså den 9 juli.

Orden är biskop Brynolf Gerlaksons, innehavare av Läckö 1478-1505. Man vill därför datera reliefen till just 9 juli 1479. Ville Erik Dahlbergh med denna detalj erinra om att Läckö slott också varit en biskopsborg? Orden är ju hos Dahlbergh tydligt kombinerade med en biskopsstav.

När vi nu är inne på borggården måste jag å Läckö Väners vägnar få uttrycka glädjen och stoltheten över att vi fått verksamt bidra till renoveringen av Riksvapnet och Magnus Gabriels och Maria Eufrosynes vapensköldar. De lyser nu mot oss! Vi tackar stiftelsens Magnus för initiativet och kraften att genomföra det! Och frågar: Vet någon något om hur Gerlaksons relief ursprungligen såg ut? Lyste den med mariablå färg mot besökaren och stämde till andakt? Skulle den kunna renoveras? Nya uppgifter väntar Läckö Vänner...

Stort tack till Erik Thun AB som bekostat utskicket av detta brev!

Lars-Göran Lönermark